מסורת הש"ם

א) [קודם רש"ש],

רבינו נרשום

מעות. כגון חנוק בעי קנין.

ערב דבית דין לא בעי קנין. דבההיא הנאה דקא מהימני ליה ב"ד גמר ומשעבד נפשיה: הכי גרסינן והלכחה ערב בשעם מחן מעום לא בעי קנין. ואם כתב בתוך השטר לאחרא חיתום שטרות גובה בתוך השטר ואי חתום לאחר חיתום בעי קנין וגובה מבני חורין: מעות לא בעי קנין. ומשתעבד דמצי אמר ליה

ערב דבית דין הוא דלא בעי קנין הא בעלמא בעי קנין והלכתא ערב "בשעת מתן מעות לא בעי קנין יאחר מתן מעות בעי קנין יערב דבית דין לא בעי רבינו גרשום הבינו בעירו. בעיר בינו גרשום מנכסים משועבדים: שלא נשעם מקן מעום נעי קנין. ואפי׳ חתום ההלכתא ערב בשעת מתן קנין דבההיא הנאה דמהימן ליה גמר ומשעבד ליה: ערב דבית דין לא בעי קנין. ולא גרסינן הנך כולהו בעי קנין:

קםה א מיי׳ פכ״ה מהל׳ מלוה ולוה ה"ב סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי" קכט סעיף ב: קסו ב מיי׳ שם ר נוש"ע שם ס"ח: קםו ג מיי שם הלי ב

עין משפם

הדרן עלך גם פשום וסליקא לה מסכת כבא בתרא

וערב דב"ד לפני בית דין דהיינו נמי לאחר מתן מעות לא בעי קנין. כך אמר המורה משום רבו 6) דהנך כולהו בעי קנין לא מתרצתא היא משום דאין עוד ערב אלא הני דקאמר:

א) נראה דל"ל כך אמר המורה משום רבו דמאן דגרס כאן והנך כולהו בעו קנין לא מתרלמא היא וכו':

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

אַהַדְרָן עֲלָךְ מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתִרָא וְהַדְרָךְ עֲלָן. דַּעְתָּן עֲלָךְ מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתְרָא וְדַעְתָּךְ עֲלָן. לֹא נִתְנְשֵׁי מִינְךְ מַסֶּכֶת בְּבָא בַּתְרָא וְלֹא (* ָתְתָנְשֵׁי מִינָן לֹא בְּעַלְמַא הַדֵין וְלֹא בְּעַלְמַא דְאָתֵי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

ָיְהִי רָצוֹן מִלְפָנֶיךּ יִיָ אֱלֹהֵינוּ וֶאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תוֹרְתָךּ אָמְנוּתֵנוּ בְּעוֹלְם הַזֶּה וּתְהֵא עִמְנוּ לָעוֹלְם הַבָּא. **)חֲנִינָא בַּר פָּפָּא רְמִי בַּר פָפָּא נַחְמָן בַּר פָפָּא אַדָאי בַּר פָפָּא מָרִי בַּר פָפָּא רַפִּרָם בַּר פָפָּא רָכִישׁ בַּר פָפָּא סוּרְחָב בַּר פָפָּא אַדָּא בַּר פָפָּא דָרוּ בַּר

ָהַעֲרֵב נָא יִיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךְּ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיוֹת עַמְךּ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה כָּלְנוּ אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצְאֵינוּ וְצֶאֱצְאֵי עַמְךּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בּלְנוּ יוֹדְעֵי שָׁמֶךְ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָּ: מֵאוֹיִבֶי תִחַבִּמֵנִי מִצִּוֹתֶיךְ בִּי לְעוֹלְם הִיא לִי: יִהִי לְבִּי תָמִים בְּחָקֶיךְ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ: לְעוֹלְם לֹא ָאֶשְׁכַּח פָּקוּדֶיךּ כִּי בָם חִיִּיתָנִי: בָּרוּךּ אַתָּה יְיָ לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךּ: אָמֵן אָמֵן טֶלָה וָעֶד:

מוֹדִים אַנַחָנוּ לְפָנֵיךְ יָיָ אֱלֹהֵינוּ וָאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֵׁשַּׂמִתָּ חֵלְקֵנוּ מִיּוֹשָׁבֵי בֵּית הַמְּדְרָשׁ וְלֹא שַׂמִתָּ חֵלְקַנוּ מִיּוֹשָׁבֵי קָרַנוֹת. שֵׁאָנוּ מַשְׁכִּימִים וְהֵם מַשְׁכִּימִים. אָנוּ מַשְׁכִּימִים לְדבְרֵי תוֹרֶה וְהֵם מַשְׁכִּימִים לְדְבָרִי בּטֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וְהֵם עֲמֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וּמִקַבִּלִים שָׂכָר וִהַם עַמֵלִים וִאֵינָן מִקַבִּלִים שָׂכָר. אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רָצִים לִבְאֵר שַׁחַת. שֶׁנֶּאֱמֵר ּוְאַהָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לִבְאַר שַׁחַת אַנְשֵׁי דָּמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְּ:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָנֶיךּ יְיָ אֱלֹהַי בְּשֵׁם שֶׁעֲזַרָתַנִי לְסַיֵּם מַפֶּבֶת בָּבָא בַּתְרָא כֵּן תַעַזְרַנִי לְהַתְחִיל מַפֶּבְתוֹת וּסְפְּרִים אֲחֵרִים וּלְסַיְּמָם לֹלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַצְשׁוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרֶתֶךּ בְּאַהֲבָה. וּוְכוּת כָּל הַתַּנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים וְתַלְמִידִי חֲכָמִים יַצְמוֹד לִי וּלְזַרְעִי שֶׁלֹא תַמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלְם. וְתִתְקַיֵּם בִּי בְּהִתְהַלֶּכְךָּ תַּנְּחֶה אוֹתְךְ בְּשְׁכְבְּךָּ תִּשְׁמֹר עָלֶיךְ וַהְקִיצוֹתְ ָדָיא תְשִּׁיחֶךָּ. כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶידְ וְיוֹסִיפוּ לְךְ שְׁנוֹת חַיִּים: אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָה בִּשְׂמֹאלְה עֹשֶׁר וְכְבוֹד: יְיָ עוֹז לְעַמוֹ יִתַן יְיָ יְבְרֵךְ אֶת עַמוֹ

ּיִתְגַּדַל וְיִתְקַדַשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דְהוּא עָתִיד לְאִתְחַדָּתָא, וּלְאַחְיָא מֵתַיָּא, וּלְאַסְּקָא לְחַיֵּי עַלְמָא, וּלְמִבְנֵא קַרְתָּא דִירוּשְׁלֵם, וּלְשַׁבְלֵל הֵיכָלֵיה בְּגֵוָה, וּלְמֶעְקַר פּוּלְחָנָא נוּכָרָאָה מֵאַרְעָא, וּלְאֲתָבָא פּוּלְחָנָא דִּשְׁמַיָּא לְאַתְרֵיה, וְיַמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּמַלְכוּתֵיה וִיקָרֵיה, [וַיַצִמַח פָּרָקָנָה וִיקָרֵב מִשִׁיחַה]. בִּחַיֵּיכוֹן וּבִיוֹמֵיכוֹן וּבִחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשִּׂרְאֵל בַּעַגָלָא וּבִוֹמַן קָרִיב, וִאָמָרוּ אָמֵן. יָהֵא שְׁמֵה רַבָּא מְבָרַךְּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵה דְקְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלָּא מִן בָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תָּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בִּעְלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן ּוְעַל כָּל תַּלְמִיבִי תַלְמִיבִיהוֹן, וְעַל כָּל מַאן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא, דִּי בְאַתְרָא (קַדִּישָׁא) הָבִין וְדִי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חָנָא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיבֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וּפֶּרְקָנָא מִן קֶדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלְמָא רַבְּא ָמן שִׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשִּׂרְאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמְיו הוּא בִּרַחַמְיו יַגַשֶּׁה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשִּׂרְאֵל וְאָמָרוּ אָמֵן:

*) פי׳ הגון על זה תמצא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר״ל מפראג בספר זכיות ח״א פ״ג, **) בסיומא וסוף תשובת הרמ״א ז״ל וכן בסוף יש״ש בב״ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.